

การถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ปี ๒๕๖๓
 ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรหมคีรี
 จังหวัดนครศรีธรรมราช
 การผลิตมังคุดปลอดภัยตามมาตรฐานระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อการส่งออก
 สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช

*****

๑. ประวัติความเป็นมา

๑.๑ เกษตรกรต้นแบบ

ข้อมูลบุคคล

ชื่อ - สกุล

นางพรศรี โชติพันธ์

อายุ

๕๘ ปี

เลขบัตรประจำตัวประชาชน

๓๘๐๐๒๐๐๐๘๑๓๘๙

เชื้อชาติ

ไทย

ที่อยู่

๑๑๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี จังหวัด
นครศรีธรรมราช

การศึกษา

ปริญญาตรี วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ปี ๒๕๒๘

เบอร์โทร

๐๘๔-๖๒๕๘๔๒๒

อาชีพหลัก

เกษตรกร

สถานภาพ

สมรสกับ นายวินัย โชติพันธ์ มีบุตร ๓ คน

วันเดือนปีเกิด

๒๖ มิถุนายน ๒๕๐๔

นางพรศรี โชติพันธ์ ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก โดยมีพื้นที่ทำสวนทั้งหมด ๗๒ ไร่ ประกอบด้วย ยางพารา จำนวน ๒๑ ไร่ เงาะจำนวน ๔ ไร่ ลองกองจำนวน ๑ ไร่ สวนมังคุด จำนวน ๔๖ ไร่ โดยการทำสวนเริ่มแรกได้อาศัยความรู้ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษและได้รับการอบรมจากหน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนที่เข้ามาส่งเสริมจนเกิดทักษะความรู้ ความชำนาญและสะสมประสบการณ์และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต จนสามารถสร้างรายได้แก่ครอบครัว ปีละไม่ต่ำกว่า ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยมีผลผลิตมังคุดและผลไม้อื่นๆ ปีละ ๕๐ ตัน และยางพารา จำนวน ๘.๕ ตัน

ซึ่งปัญหาของเกษตรกรก็จะหนีไม่พ้นปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่สามารถกำหนดราคาผลผลิตเองได้ โดยเฉพาะสวนมังคุดที่อยู่ในพื้นที่ราบ เพราะผลผลิตมีคุณภาพน้อยสาเหตุมาจากการทำลายของแมลงศัตรูพืชคือ เพลี้ยไฟ ไรแดง ในระยะออกดอกถึงระยะติดผลอ่อน เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติดูแลรักษาสวนมังคุดตามหลักวิชาการ นอกจากนี้เกษตรกรในพื้นที่ส่วนใหญ่จ้างแรงงานรายวันในการเก็บเกี่ยว ซึ่งแรงงานไม่มีความรู้ความชำนาญในการเก็บเกี่ยวทำให้ผลผลิตเสียหาย บางครั้งก็มีการเก็บผลผลิตที่ร่วงหล่นใต้โคนผสมทำให้พ่อค้าต้องคัดทิ้งจำนวนมาก เป็นสาเหตุทำให้ราคาตกต่ำ จึงมีแนวความคิดที่จะรวมกลุ่มเกษตรกรในหมู่บ้านเพื่อทำมังคุดคุณภาพ พร้อมกันนี้ นางพรศรีก็ได้จัดการสวนมังคุดของตนด้วยการจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสมไปด้วยเพื่อเป็นตัวอย่างและแปลงเรียนรู้แก่เกษตรกรทั่วไป จนได้รับมาตรฐาน GAP พืช ในปี ๒๕๕๒ พื้นที่จำนวน ๒๕ ไร่ กับกรมวิชาการเกษตร

ปัจจุบันได้บริหารจัดการสวนผลไม้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้สำหรับการศึกษาดูงานของเกษตรกรทั่วไป ซึ่งจะถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตมังคุดคุณภาพ การคัดแยก การตลาดมังคุด และอื่นๆ อย่างกว้างขวาง และมีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดจนผลิตมังคุดคุณภาพเพื่อส่งออกต่างประเทศ และเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งโรงคัดบรรจุมังคุดในนามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านท่าข้าม เพื่อรับซื้อมังคุดสมาชิกภายในกลุ่มและสมาชิกเครือข่ายกลุ่มแปลงใหญ่จนกลุ่มมีอำนาจการต่อรองเรื่องราคาของสมาชิกจนเป็นที่ยอมรับสามารถส่งผลผลิตมังคุดคุณภาพส่งขายประเทศจีนและเยอรมันจำนวนกว่า ๑๐๐ ตัน/ปี

โดยการทำสวนแรกๆ ได้อาศัยความรู้ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษและโดยการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนที่เข้ามาส่งเสริมจนเกิดทักษะความรู้ ความชำนาญและสะสมประสบการณ์และนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตจนประสบผลสำเร็จสามารถสร้างและเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวและชุมชนตลอดจนเครือข่ายเกษตรกรชาวสวนมังคุดในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน มีการนำหลักวิชาการจากการศึกษาด้วยตนเอง และจากเอกสารตำราและการอบรมของหน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนต่างๆ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการผลิตพืชมังคุดคุณภาพในสวนของตัวเอง เช่น การให้น้ำ การใส่ปุ๋ย การป้องกันกำจัดโรคแมลง การเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นต้น การแก้ไขปัญหาด้านการผลิต เศรษฐกิจ และสังคม มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมังคุดและผลิตมังคุดคุณภาพ จนผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับสามารถส่งผลผลิตมังคุดขายประเทศเยอรมัน และจีน

๑.๒ ศพก. (ตัวอย่างเช่น ที่มาของกลุ่ม การรวมกลุ่มของคณะกรรมการ ศพก. ลักษณะการทำงานเกษตรของสมาชิกกลุ่มโดยรวม การบริหารจัดการภายใน ศพก. เป็นต้น)

ศพก. อำเภอพรหมคีรี มีแปลงเรียนรู้ทั้งหมด ๔ แบบ คือ ๑) แปลงมังคุดเชิงเดี่ยว พื้นที่ ๑๒ ไร่ ๒) แปลงผสมผสาน พื้นที่ ๒๐ ไร่ ๓) แปลงมังคุดนอกฤดู พื้นที่ ๖ ไร่ และ ๔) แปลงมังคุดอินทรีย์ พื้นที่ ๘ ไร่ มีกิจกรรมหลากหลาย เช่น การตัดแต่งกิ่ง การเตรียมต้นมังคุด การกระตุ้นให้เกิดการแตกใบอ่อน การกระตุ้นให้เกิดการแตกดอก การบริหารจัดการแปลง การจัดการแปลงตามระบบ GAP การจัดการแปลงตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ระบบการจัดการน้ำในแปลง การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การผลิตปุ๋ยน้ำ

หมักเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี การติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ศัตรูพืช การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การเก็บเกี่ยว และวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเกษตรกรเกษตรกรที่สนใจการปลูกมังคุดอย่างครบวงจร มีกิจกรรมตามฐานเรียนรู้จำนวน ๗ ฐาน ดังนี้

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตมังคุดอินทรีย์

การจัดการแปลงตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การผลิตมังคุดคุณภาพดี

การจัดการแปลงตามระบบ GAP การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและปลอดภัย

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การจัดการน้ำในสวนมังคุด

ระบบการจัดการน้ำในแปลง การให้น้ำระบบใต้ต้น กับการให้น้ำระบบบนต้นเพื่อลดการระบาดของเปลือยไฟ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ การเตือนการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และการป้องกันกำจัด

การติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ศัตรูพืช การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้อง และปลอดภัย การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน

ฐานการเรียนรู้ที่ ๕ การเก็บเกี่ยวและวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว

ฐานการเรียนรู้ที่ ๖ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การผลิตปุ๋ยน้ำหมักเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี

ฐานการเรียนรู้ที่ ๗ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การปลูกผักสวนครัวเพื่อบริโภคในครัวเรือน การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลาตุ๊กการผลิตน้ำยา
อเนกประสงค์ใช้เองในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่าย

๒. แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย

นางพรศรี โชติพันธ์ ประธาน ศพก. อำเภอพรหมคีรี “ยึดหลักตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การทำ
การเกษตรอย่างยั่งยืน คำนึงถึงระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อม”

หลักคิดในการประกอบอาชีพการเกษตรให้เกิดความสำเร็จ มีแนวคิด ดังนี้

- ๑) ใส่ใจ ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากประสบการณ์ การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้ที่สนใจ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการผลิตตลอดเวลา
- ๒) นำความรู้ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการทำกรผลิตให้เกิดประสิทธิภาพ
- ๓) การวางแผนการผลิตและการตลาด
- ๔) การผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศน์
- ๕) สร้างเครือข่าย และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ๖) สร้างแหล่งดูงานเพื่อแบ่งปัน และขยายความรู้ให้ผู้อื่น

หลังจากที่นางพรศรี โชติพันธ์ ได้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตร ทั้งจากหน่วยงานราชการ และหน่วยงานเอกชน จึงได้เกิดแนวคิดนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการในการผลิตในแปลงของตนเอง เพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยวางแผนผลิตซึ่งอาศัยประสบการณ์ด้านการเกษตรที่เคยทำมานานแล้ว ประกอบกับมีนายวินัย โชติพันธ์ (สามี) ช่วยในการตัดสินใจ และช่วยในกิจกรรมที่ตนเองได้ทำ และไม่เน้นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพียงอย่างเดียว แต่จะพยายามหากิจกรรมที่หลากหลายให้อยู่ในแปลง เช่น ด้านปศุสัตว์ ด้านประมง และเกษตรผสมผสาน โดยวางแผนการผลิตตามช่วงอายุการเก็บเกี่ยวของพืชผัก สัตว์ แต่ละชนิดจะไม่เท่ากันเพื่อให้มีรายได้ตลอด มีการบริหารจัดการที่ดี มีการศึกษาจนทราบว่ากรผลิตมังคุดคุณภาพจะต้องบริหารจัดการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับระบบธรรมชาติ และความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่ดำเนินกิจการ จนเป็นต้นแบบเกษตรกรผลิตมังคุดคุณภาพของจังหวัดและภาคใต้ และรวมกลุ่มเกษตรกรและก่อตั้งกลุ่มผลิตมังคุดคุณภาพบ้านท่าข้ามเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องราคาสร้างโรงคัดบรรจุมังคุดในนามกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านท่าข้ามส่งต่างประเทศ (จีน, เยอรมัน)

๓. วิธีการดำเนินงาน (กระบวนการ/ขั้นตอนการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัยของเกษตรกรต้นแบบ)

๓.๑ การจัดการแปลง

๓.๑.๑ แหล่งน้ำ ใช้น้ำคลอง และติดตั้งระบบสปริงเกอร์ คุณภาพของน้ำเหมาะสมตามมาตรฐานคุณภาพน้ำที่ใช้เป็นแหล่งน้ำภายในสวน มีปริมาณเพียงพอตลอดทั้งปี

๓.๑.๒ พื้นที่ปลูก และสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป

- พื้นที่ปลูกมีจำนวน ๒๕ ไร่ ระยะเวลาปลูก ๑๐ X ๑๐ เมตร จำนวน ๔๐๐ ต้น อายุมังคุด ๓๕ ปี โดยระหว่างแถวมังคุด ปลูกผักเหียง เพื่อเสริมรายได้ ซึ่งเป็นการวางแผนการใช้น้ำให้ได้ประโยชน์เต็มที่ โดยเมื่อให้น้ำมังคุด ผักเหียงก็จะได้รับน้ำไปด้วย

๓.๒ การใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตร

มีการใช้วัตถุดิบทรายทางการเกษตรเล็กน้อยมาก ใช้เฉพาะในช่วงวิกฤติและจำเป็นเท่านั้น เช่น ช่วงแตกใบอ่อน ดอกอ่อน และผลอ่อน และมีการใช้น้ำหมักสมุนไพร เช่น ยาเส้น บอระเพ็ด สะเดา ปลาไหลเผือก ขี้เหล็ก ฯลฯ เพื่อใช้ป้องกันกำจัดแมลง และจะใช้ อะบาเม็กติน และ อิมิดาโคลพริด เฉพาะช่วงที่มีการระบาดของศัตรูพืชรุนแรงเท่านั้น โดยใช้สารเคมีทางการเกษตรตามคำแนะนำในฉลาก และปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช ในเรื่องการใช้สารเคมีทุกประการ การทิ้งภาชนะของสารเคมีการเกษตรที่ใช้แล้ว จะมีการเก็บรวบรวมและขุดหลุมฝังดิน

๓.๓ การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

๓.๔ การจัดการเพื่อเตรียมต้นให้มีความพร้อม

การเตรียมต้นให้สมบูรณ์เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับออกดอกให้เริ่มเตรียมตั้งแต่หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จสิ้น โดยมีขั้นตอนการจัดการ ดังนี้

การตัดแต่งกิ่ง

มังคุดเป็นไม้ผลที่มีทรงพุ่มแน่นทึบหากไม่มีการตัดแต่งกิ่งออกบ้างมีผลทำให้ความชื้นในทรงพุ่มสูงส่งผลให้เกิดการระบาดของโรคใบจุดสาหร่ายสีเขียวแกมแดงได้ง่าย นอกจากนั้นยังพบว่าหากปล่อยให้ทรงพุ่มแน่นทึบทำให้ใบและกิ่งที่อยู่ส่วนล่างไม่ได้รับแสงทำให้ใบร่วงและทิ้งกิ่งในที่สุด หรือกรณีที่ปลูกมังคุดในระยะชิดเกินไป เมื่อมีอายุมากขึ้นทำให้ทรงพุ่มเจริญเติบโตมาประสานกัน ทำให้เกิดอิทธิพลของร่มเงาเกิดขึ้น ซึ่งก็ส่งผลทำให้ส่วนที่มีร่มเงาเกิดการทิ้งใบและกิ่ง

ดังนั้น หลักของการตัดแต่งกิ่งหากปลายกิ่งของแต่ละต้นมาชนกันควรตัดปลายกิ่งออกให้มีช่องว่างเพื่อให้แสงแดดส่องทะลุผ่าน เพื่อให้ใบได้รับแสงแดด สำหรับการตัดแต่งกิ่งภายในทรงพุ่มก็เป็นสิ่งจำเป็นโดยการตัดแต่งกิ่งกระโดงภายในกิ่งหลักและกิ่งแขนงออกบางส่วนเพื่อให้แสงแดดส่องทะลุเข้าไปในทรงพุ่มได้ประมาณ ๒๐ - ๓๐ เปอร์เซ็นต์

สำหรับมังคุดที่มีอายุมากและต้นสูงมักจะพบปัญหาเกี่ยวกับการหักของกิ่งหลัก ทั้งนี้เพราะกิ่งมีกิ่งใบมากบริเวณปลายกิ่ง ทำให้รับน้ำหนักไม่ไหวเกิดการหักของกิ่ง ดังนั้นควรตัดออกบางส่วนเพื่อลดน้ำหนักของกิ่งและเป็นการเปิดช่องให้แสงแดดส่องเข้าไปในทรงพุ่ม ทำให้เกิดกิ่งกระโดงบริเวณโคนกิ่งหลัก ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการหักของกิ่งได้

สรุปเกี่ยวกับการตัดแต่งกิ่งมังคุด คือ ควรตัดแต่งกิ่งภายในทรงพุ่มออกเพื่อให้แสงแดดส่องทะลุเข้าไปในทรงพุ่มได้ ซึ่งการตัดแต่งสามารถลดปัญหาการให้ผลตกปีเว้นปีได้ และลดการฉีกหักของกิ่งในต้นมังคุดที่มีอายุมากและต้นสูง

๓.๕ การกำจัดวัชพืช

ใช้การตัดหญ้า โดยตัด ๒-๓ ครั้ง/ปี ไม่มีการใช้สารเคมีฉีดพ่น สำหรับในฤดูแล้งมีการใช้วัสดุคลุมโคนต้น เช่น ฟางแห้ง หญ้าแห้ง คลุมโคนต้นเพื่อรักษาความชื้นในดิน และช่วยป้องกันวัชพืชได้ด้วย

๓.๖ การให้ปุ๋ยบำรุงต้น

หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จต้นจะค่อนข้างโทรมเนื่องจากการเก็บเกี่ยวและการดึงอาหารไปสร้างผล ต้นมังคุดจะมีลักษณะใบกร้านไม่เขียวเข้ม วัตถุประสงค์การใส่ปุ๋ยบำรุงต้นเพื่อกระตุ้นให้มังคุดแตกใบอ่อนใหม่ เพื่อสร้างและ

สะสมอาหาร ใช้สำหรับการออกดอกในช่วงฤดูแล้วปีต่อไป หากต้นมังคุดไม่แตกใบอ่อนจะทำให้ต้นมังคุดไม่ออกดอกหรือออกดอกน้อยในปีต่อไป สำหรับปุ๋ยที่ใช้บำรุงต้นมี ๒ ชนิด คือ

๑) ปุ๋ยอินทรีย์ มีการใช้ปุ๋ยคอก (มูลไก่, มูลสุกร, มูลโค) และปุ๋ยหมัก จากการผลิตเอง โดยเลือกวัสดุที่หาง่าย ราคาถูก การใช้ปุ๋ยคอกข้อควรระวังคือปุ๋ยคอกจะต้องเก่าหรือผ่านการหมักหรือย่อยสลายตัวดีแล้ว ไม่ควรใช้ปุ๋ยคอกใหม่ๆ เพราะจะทำให้เกิดปัญหาหกรากเน่าแห้งได้ นอกจากนี้ควรระวังปุ๋ยคอกที่ใช้โซดาไฟมาเชื้อในคอกสัตว์ ซึ่งเป็นอันตรายต่อต้นมังคุดได้ อัตราการใช้ปุ๋ยคอกกับมังคุดให้ใช้ ๒ เท่า ของเส้นผ่าศูนย์กลางของทรงพุ่มเป็น อย่างต่ำ ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์นอกจากจะให้อาหารแก่พืชหลัก ยังช่วยทำให้คุณสมบัติทางกายภาพและเคมีของดินดีตามมาด้วย เช่น ทำให้ดินร่วนซุย โปร่ง ระบายน้ำ ระบายอากาศได้ดี

๒) ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยที่ใช้บำรุงต้น ปรับใช้ตามค่าวิเคราะห์ดินเป็นหลัก โดยในปีที่ผ่านมาใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ในการบำรุงต้น ๘-๒๔-๒๔ เพื่อชักนำการออกดอก ๑๓-๑๓-๒๑ บำรุงผล อัตรา ๒ กิโลกรัม/ต้น/ปี

หมายเหตุ ก่อนใส่ปุ๋ยควรทำความสะอาดสวน โดยเฉพาะบริเวณใต้ทรงพุ่ม ควรกวาดเศษกิ่งไม้ ออกให้หมด หรือ กำจัดวัชพืชก่อนใช้ปุ๋ย ทั้งนี้ เพื่อลดการแก่งแย่งธาตุอาหาร และเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ย หากดินมีความชื้นต่ำ หรือดินแห้งควรให้น้ำตามทุกครั้งหลังใส่

๓.๗ การให้น้ำ

น้ำเป็นปัจจัยที่จำเป็นอย่างมากต่อการเจริญเติบโต หากขาดน้ำถึงแม้จะใส่ปัจจัยอื่นเต็มที่ เช่น ปุ๋ย สารเคมี ป้องกันกำจัดโรคแมลง เป็นต้น ก็ไม่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชได้ การให้น้ำควรให้อย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะเนื้อดิน ความชื้นในดิน ปริมาณ และการกระจายของฝนด้วย

สำหรับมังคุดที่ให้ผลผลิตแล้ว การให้น้ำอย่างเพียงพอและเหมาะสมในแต่ละช่วงของการเจริญเติบโต จะส่งผลต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ซึ่งสามารถจัดการได้ ดังนี้

๑) ระยะก่อนออกดอก ควรงดการให้น้ำเพื่อให้เกิดภาวะแห้งแล้ง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของสารประกอบคาร์บอนและไนโตรเจนภายในต้น เพื่อการชักนำในการออกดอก หากเกิดความแห้งแล้งต่อเนื่องนานเกินไปควรให้น้ำบ้างเพื่อให้ตาดอกมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องกรณีต้นมังคุดได้รับน้ำมากเกินไป เช่น ฝนตกชุกในระยษนี้มีผลทำให้ตาดอกเปลี่ยนเป็นใบแทนดอก ทำให้การออกดอกล่าช้าหรือไม่ออกดอกในฤดูกาลนั้นๆ เนื่องจากใบแก่ไม่ทัน

๒) ระยะออกดอก ดอกบานและผลอ่อน ควรมีการให้น้ำ หากขาดน้ำทำให้เปอร์เซ็นต์การบานของดอก ลดลง การออกดอกไม่สมบูรณ์ เปอร์เซ็นต์การติดผลลดลง เกิดการร่วงของดอกและผลอ่อน ซึ่งระยะนี้ใช้เวลาประมาณ ๑ เดือน

๓) ระยะหลังมังคุดติดผลประมาณ ๑ เดือน ต้องให้น้ำเพิ่มขึ้นและมีการให้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผลมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง คุณภาพของผลผลิตดี ในระยะผลมีการพัฒนาหากเกิดการขาดน้ำสลับกับการได้รับน้ำมากอาจเนื่องจากฝนตกชุก ทำให้เปลือกผลแตกกร้าว เป็นเนื้อแก้ว และอาการยางไหลในเนื้อผล

๓.๘ การจัดการเพื่อชักนำการออกดอกของมังคุด

หลังจากมังคุดมีการเจริญเติบโตทางลำต้นในช่วงฤดูฝน โดยการแตกใบใหม่ประมาณ ๒ ชุด (ใช้เวลาประมาณ ๓ - ๔ เดือน) มังคุดจะมีการสร้างและสะสมอาหารเพื่อใช้ในการเจริญเติบโต ซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอ และเพื่อออกดอกในช่วงฤดูแล้ง ดังนั้นควรมีการจัดการเพื่อชักนำให้มังคุดมีการออกดอก

๑) การใส่ปุ๋ยเร่งดอก จากเดิม ใช้สูตร ๘ - ๒๔ - ๒๔ อัตรา ๒ กิโลกรัม/ต้น ในเดือนธันวาคม หลังใส่ปุ๋ยควรให้น้ำตามเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ย

๒) การทำให้ดินแห้งเร็ว เพื่อให้มังคุดออกดอกเร็วขึ้น และออกดอกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเกิดภาวะแห้งแล้งต่อเนื่องกัน ๒๐ - ๓๐ วัน หากมีกิ่งด้านข้างบริเวณใต้ทรงพุ่มโน้มลงให้ยกขึ้นโดยใช้ไม้ค้ำยัน หรือใช้เชือกดึงยกขึ้น เพื่อให้เกิดสภาพโปร่งอากาศถ่ายเทได้สะดวก ช่วยให้ดินแห้งเร็วขึ้น

๓) งดการให้น้ำ หลังให้ปุ๋ยเร่งดอกควรงดการให้น้ำ เพื่อให้เกิดสภาวะแห้งแล้ง และให้สังเกตบริเวณข้อที่ติดกับยอด และข้อที่สองมีอาการเหี่ยวเป็นร่อง ควรให้น้ำประมาณครึ่งหนึ่งจากที่เคยให้ เพื่อชักนำให้เกิดดอก เพราะหากขาดน้ำอย่างต่อเนื่องอีกจะทำให้มีมังคุดออกดอกจำนวนมากเกินไป

๔) การเปิดตาดอกโดยการให้น้ำ ๒๐๐ ลิตร/ต้น เพื่อกระตุ้นการแตกตาออก โดยไม่ใช้ระบบสปริงเกอร์

๓.๙ การควบคุมปริมาณดอกต่อต้นให้เหมาะสม

มีมังคุดจะออกดอกหลังเกิดสภาวะแห้งแล้งต่อเนื่องประมาณ ๒๐ - ๓๐ วัน (ช่วงเดือน ก.พ. - เม.ย.) หากเกิดสภาวะแห้งแล้งต่อเนื่องยาวนานมีมังคุดจะออกดอกเป็นกระจุก จำนวน ๑ - ๓ ดอกต่อยอด และจะออกดอกมากเกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ทำให้มีผลขนาดเล็กไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนี้ยังพบว่าหากออกดอกมากเกินไปปีถัดไปจะออกดอกน้อยหรือไม่ออกดอกเลย ดังนั้นการควบคุมปริมาณดอกที่เหมาะสมต่อต้นจะส่งผลทำให้ได้ผลที่ได้มาตรฐาน (น้ำหนักผลมากกว่า ๘๐ กรัม) ต้นไม้โทรม ลดปัญหาการออกดอกติดผลดกปีไม่ตกปี

๓.๑๐ การจัดการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของผลเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพ

หลังจากจัดการให้มีปริมาณดอกต่อต้นที่เหมาะสม มีมังคุดจะมีการพัฒนาจากดอกไปเป็นผล และสุกแก่เก็บเกี่ยวได้ ซึ่งจะใช้เวลาในช่วงการพัฒนาของผลประมาณ ๑๒ - ๑๔ สัปดาห์ ในช่วงดังกล่าวนี้ควรมีการจัดการที่ถูกต้องและเหมาะสม จะส่งผลต่อคุณภาพของผลผลิตมีมังคุด ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการ ดังนี้

๑) การป้องกันกำจัดศัตรู ช่วงมีมังคุดออกดอกและติดผลอ่อนเป็นช่วงฤดูแล้งความชื้นในอากาศต่ำ ซึ่งเป็นสภาพที่เหมาะสมต่อการเข้าทำลายของศัตรูมีมังคุดคือ เพลี้ยไฟ และไรแดง ศัตรูชนิดนี้จะเข้าไปดูดน้ำเลี้ยงของดอกและผลอ่อน ทำให้ดอกและผลอ่อนร่วง หรือหากผลอ่อนไม่ร่วงก็จะทำให้ผลแคระแกรนไม่เจริญเติบโต และผิวผลจะมียางไหล ผิวผลลายไม่ได้คุณภาพ

การเฝ้าระวังศัตรู ๒ ชนิดนี้ ในช่วงมีมังคุดออกดอกติดผลอ่อนหากสภาพอากาศแห้ง ศัตรูพวกนี้จะเข้าทำลาย ปกติจะมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ให้นำดอกหรือผลอ่อนเคาะลงบนกระดาษสีขาว และใช้แว่นขยายส่องดูจะ

เห็นตัวอ่อนเป็นสีน้ำตาลอมแดง มีการป้องกันโดยการใช้น้ำหมักสมุนไพร เช่น ยาเส้น บอระเพ็ด สะเดา ปลาไหลเผือก ขี้เหล็ก ฯลฯ และในกรณีที่มีการระบายอย่างรุนแรงจึงจะมีการใช้สารเคมี ดังนี้

- ออบาเม็กดิน ๑.๘% อัตรา ๒๐๐ ซีซี/น้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่นใน และนอกทรงพุ่ม ระยะหัวกลมเล็ก
- อิมิตาคลอพริด ๗๐% อัตรา ๕๐ ซีซี/น้ำ ๒๐๐ ลิตร เพื่อป้องกันศัตรูพืชอีกครั้งหนึ่ง

๒) การให้น้ำ ระยะออกดอกผลอ่อนและผลกำลังเจริญเติบโต ควรมีการให้น้ำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลมังคุดมีคุณภาพปราศจากอาการผลแตก เนื้อแก้ว และยางไหลในเนื้อผลโดยให้น้ำ ๕๐ ลิตร/ต้น/วัน

ตาราง แผนการดำเนินงานกิจกรรมภายในสวน

กิจกรรม	ส.ค	ก.ย	ต.ค	พ.ย	ธ.ค.	ม.ค	ก.พ	มี.ค	เม.ย	พ.ค	มิ.ย	ก.ค
- ตัดแต่งกิ่ง	↔											
- ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕	↔								↔			
- ใส่ปุ๋ยอินทรีย์									↔	↔		
- ใส่ปุ๋ยสูตร ๘-๒๔-๒๔					↔					↔		
- ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑	↔		↔									
- ให้น้ำ							↔					↔
- เก็บเกี่ยว												↔

๓.๑๑ การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

ช่วงการสุกแก่เมื่อผลมังคุดเริ่มเปลี่ยนสี ทำการเก็บเกี่ยวทุกวัน โดยการเก็บเกี่ยวผลที่สุกพอดี และจำหน่ายที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านท่าข้าม ซึ่งตนเองเป็นประธานกลุ่ม และส่งผลผลิตให้โรงคัดบรรจุฯ ของกลุ่มอีกที่ผลผลิตส่วนใหญ่จะส่ง ประเทศ จีน และเยอรมัน

ผลผลิตมีการคัดเกรดผลผลิต ดังนี้

เบอร์ ๑	สภาพสมบูรณ์	ผิวลายไม่เกิน ๑๐%	หุเขียว	น้ำหนัก ๙๐ กรัม ขึ้นไปไม่มียางไหล
เบอร์ ๒	สภาพสมบูรณ์	ผิวลายไม่เกิน ๓๐%	หุเขียว	น้ำหนัก ๙๐ กรัม ขึ้นไปไม่มียางไหล
เบอร์ ๓	สภาพสมบูรณ์	ผิวลายไม่เกิน ๑๐%	หุเขียว	น้ำหนัก ๕๖-๘๙กรัม ไม่มียางไหล
เบอร์ ๔	นอกเหนือจากมาตรฐานเบอร์ ๑-๓			น้ำหนัก ๕๖ กรัมลงมาแต่ไม่ตกดิน ไม่มียางไหล
				น้ำหนัก ๕๕ กรัมลงมา ไม่มีลูกสีดำ ไม่มีลูกเขียว
ดอก ดำ	มังคุดมีสีแดงคล้ำ-สีดำ		ไม่ระบุน้ำหนัก	

๓.๑๒ การพักผลผลิต การขนย้าย ในแปลงปลูกและเก็บรักษา

สถานที่เก็บเครื่องมือและอุปกรณ์ทางการเกษตร แยกแต่ละชนิดออกเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งาน มีการล้างและทำความสะอาดเครื่องมือและอุปกรณ์หลังการใช้งานเสร็จทุกครั้ง

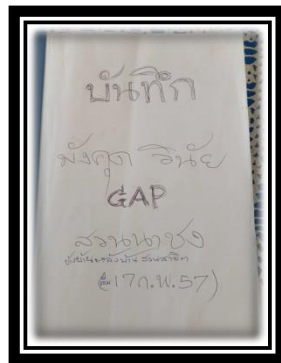
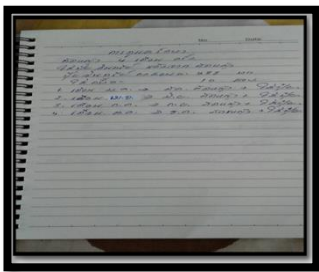
การขนย้ายผลผลิตในแปลง เก็บผลผลิตอย่างระมัดระวังป้องกันผลผลิตช้ำ แล้วใส่ตะกร้ารวบรวมมาคัดขนาดและแยกบรรจุที่กลุ่ม เพื่อส่งโรงคัดบรรจุต่อไป

๓.๑๓ สุขลักษณะส่วนบุคคล

การป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อน และตรวจสอบสุขภาพประจำปีทุกปี และหมั่นศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ ด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลเป็นอย่างดี รวมทั้งได้รับการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องทางด้านสุขภาพ

๓.๑๔ การบันทึกข้อมูลและการตามสอบ

การบันทึกข้อมูลการได้มาของปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี และการปฏิบัติงานภายในแปลง ลงในแบบบันทึก มีการจัดทำแผนการในแต่ละปีอย่างละเอียด เพื่อสะดวกในการสืบค้นข้อมูลในปีการผลิตที่ผ่านมา เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดการ การผลิตในปีปัจจุบัน

ต้นทุนการผลิตและรายได้ ปี ๒๕๖๒

พื้นที่ปลูกมังคุด ๒๕ ไร่จำนวน ๔๐๐ ต้น อายุ ๓๕ ปี

๑. รายได้จากการขายผลผลิตมังคุด จำนวน ๘๐,๐๐๐ กิโลกรัม	๓,๒๐๐,๐๐๐ บาท
๒. รายจ่าย	
๒.๑ ค่าสารเคมี	๕,๕๐๐
๒.๒ ค่าปุ๋ยเคมี	๑๒๐,๐๐๐
๒.๓ ค่าปุ๋ยคอก	๑๐,๐๐๐
๒.๓ ค่าจ้างตัดหญ้า	๙,๕๐๐
๒.๔ ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	๕๖๐,๐๐๐
๒.๕ ค่าแรงงานตนเอง	๙,๐๐๐
๒.๑ ค่าจัดการอื่นๆ	๓,๐๒๒
รวมทุน	๗๑๔,๐๐๐
กำไรสุทธิ	๒,๔๘๖,๐๐๐

ผลผลิตสูงสุด ๘๕ ต้น/ปี

ผลผลิตน้อยสุด ๔๒ ต้น/ปี

ผลผลิตเฉลี่ย ๖๔ ต้น/ปี

๔. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

คุณพรศรี โชติพันธ์ เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างของเกษตรกรที่มีความตั้งใจในการพัฒนาผลผลิตของตนเองให้ได้มาตรฐาน โดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ ในการหาความรู้ทั้งด้านการผลิตพืชอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมทั้งกระบวนการหรือขั้นตอนในการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งใบรับรองมาตรฐาน ซึ่งเป็นตัวประกันและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคได้ในเชิงประจักษ์ ปัจจุบันผลผลิตจากสวนเป็นที่ต้องการของตลาด โดยเฉพาะมังคุดอินทรีย์ ที่มีการส่งออกไปยังต่างประเทศ (จีน, เยอรมัน)

นอกจากนี้ การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช ประสบความสำเร็จได้เพราะ เกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตร ให้ความสำคัญอย่างจริงจัง และเสียสละเวลาส่วนตัวในการทำงาน รวมถึงได้รับการสนับสนุนชี้แนะ จากสำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นอย่างดี นอกจากนี้ความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ก็มาส่วนสำคัญในการดำเนินงาน ซึ่งทุกหน่วยงานให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะเกษตรกรต้นแบบที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้ ที่เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ มีจิตอาสาในการเป็นวิทยากร และดำเนินงานให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ศพก. มีฐานการเรียนรู้ที่ตรงกับสภาพความต้องการของเกษตรกร มีหลักสูตรการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทำให้เกษตรกรต้องเป็นผู้ที่เปิดใจยอมรับให้ ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ คณะกรรมการ ศพก. เจ้าหน้าที่ และเกษตรกร มีความพร้อมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. อย่างเข้มแข็ง มีหน่วยงานภาคีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทุกอย่างจึงมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอพรหมคีรี ประสบความสำเร็จ

๕. ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข (ถ้ามี)

๕.๑ ปัญหา/อุปสรรค

ช่วงเก็บเกี่ยวผลผลิต สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง มีอากาศร้อน ฝนตกกระจายเป็นแห่งๆ และลมกระโชกแรง มักประสบปัญหาอาการเนื้อแก้วและยางไหล ในระยะมังคุดผลแก่กำลังเก็บเกี่ยว ซึ่งมังคุดจะแสดงอาการเนื้อเป็นสีใส มีลักษณะฉ่ำน้ำอยู่ภายใน หรือพบน้ำยางสีเหลืองไหลอยู่ภายในผล และน้ำยางบางส่วนไหลออกมา ภายนอกผล จะเห็นผลมังคุดเป็นจุดๆ บนผิวเปลือกผล

๕.๒. ข้อเสนอแนะ

สำหรับแนวทางในการป้องกันมังคุดประสบปัญหาอาการเนื้อแก้วและยางไหลควรให้น้ำ ต้นมังคุดอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอตามความต้องการน้ำของมังคุด และให้น้ำในแปลงปลูกมังคุดทุก ๓ วัน ในกรณีที่ฝนไม่ตก แต่หากมีฝนตกหนัก เกษตรกรควรระบายน้ำออกจากแปลงปลูกมังคุดให้ได้มากที่สุด เพื่อลดการเกิดอาการเนื้อแก้วและยางไหลของมังคุด

นอกจากนี้ ให้ใส่ปุ๋ยบำรุงผลมังคุดตามค่าวิเคราะห์ดินและใบพืช หากไม่ได้มีการวิเคราะห์ดินและใบพืช ควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือสูตร ๑๒-๑๒-๑๗+๒ (MgO) อัตราเป็นกิโลกรัมต่อต้น เท่ากับ ๑ ใน ๓ ของเส้นผ่านศูนย์กลางทรงพุ่ม เช่น ต้นมังคุดขนาดทรงพุ่ม ๓ เมตร ให้ใส่ปุ๋ยเคมี ๑ กิโลกรัมต่อต้น หรือต้นมังคุดขนาดทรงพุ่ม ๖ เมตร ให้ใส่ปุ๋ยเคมี ๒ กิโลกรัมต่อต้น โดยให้หว่านปุ๋ยใต้ทรงพุ่มบริเวณที่มีน้ำชลประทานซึมไปถึง และงดการใช้สารเคมีกับผลมังคุดแก่ใกล้เก็บเกี่ยว เพื่อป้องกันสารเคมีตกค้างในผลผลิต

๖. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม (ต่อตัวเกษตรกร รายได้ หรือคุณภาพชีวิต เป็นต้น)

๖.๑ การทำสวนมังคุดอินทรีย์ ใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี ส่งผลให้สามารถลดต้นทุนได้มาก อีกครั้งการใช้ปุ๋ยชีวภาพยังส่งผลต่อดิน คือ ช่วยให้ดินร่วนซุย มีสภาพที่ดี เหมาะแก่การเพาะปลูกได้ทุกฤดูกาล ในขณะที่ผลผลิตที่ได้ก็ได้รับในปริมาณที่เท่ากับการใช้ปุ๋ยเคมี ในระยะยาว การใช้ปุ๋ยชีวภาพจะให้ผลผลิตที่ดีกว่า และยังช่วยให้สภาพแวดล้อมดีขึ้นด้วย

๖.๒ ผลผลิตจากสวนเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น มังคุดอินทรีย์ มังคุดคุณภาพ มีลูกค้าทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เนื่องจากมังคุดมีการผลิตที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์

๖.๓ มีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

๖.๔ เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ให้ความรู้กับผู้สนใจ

๗. การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ (ถ้ามี)

คุณพรศรี โชติพันธ์ เป็นเกษตรกรต้นแบบ (Smart Farmer) เป็นตัวแทนกลุ่มของชุมชนในการประสานงานและการให้ความร่วมมือกับภาครัฐและชุมชนเป็นบุคคลสาธารณะ ดังนี้

๑. คณะกรรมการพัฒนาและบริการจัดการไม้ผล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๒. นายกสภาคมาศชาวสวนผลไม้ นครศรีธรรมราช

๓. คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๔. ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดนครศรีธรรมราช

๕. ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอพรหมคีรี

๖. ประธานโครงการ ๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อ ภายใต้ร่มพระบารมี เพื่อการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน

๗. ประธานวิสาหกิจชุมชนไม้ผลบ้านท่าข้าม ตำบลบ้านเกาะ

๘. คณะทำงานของสภาเกษตรกรนครศรีธรรมราช

๙. อาสาสมัคร GAP และอาสาสมัครเกษตร ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพรหมคีรี

๑๐. ผู้นำชุมชนตำบลบ้านเกาะ

๑๑. เภรัญญิกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านเกาะ

๑๒. คณะทำงานโครงการบริหารจัดการจัดการผลิตไม้ผลเมืองนครศรีธรรมราช

๑๓. คณะกรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านเกาะ

๑๔. เป็นวิทยากรบรรยายการบริหารจัดการกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ พัฒนาชุมชนอำเภอพรหมคีรี

๑๕. เป็นแหล่งเรียนรู้หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

๑๖. เป็นผู้แทนครอบครัวร่วมเย็น ระดับจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี ๒๕๕๗ ของหน่วยงานสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๗. เป็นวิทยากรแหล่งเรียนรู้การจัดการสวนมังคุดที่มีคุณภาพ มี ๔ แบบ

- มังคุดอินทรีย์

- มังคุดแบบผสมผสาน

- มังคุดเชิงเดี่ยว

- มังคุดนอกฤดู

ซึ่ง ศพก. อำเภอพรหมคีรี เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตการบริหารจัดการและการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งการให้บริการทางการเกษตร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยเฉพาะข้อมูลการผลิตพืชปลอดภัย ได้มาตรฐาน และการเกษตรแบบผสมผสานที่ตนมีความถนัด ปัจจุบัน ศพก. แห่งนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน เกษตรกรและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ ศึกษาดูงานภายใน ศพก. อยู่เสมอ

แปลงต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอพรหมคีรี

